

ANISHINABE

Lindsay Cote

Nishaganishīnozowin Lindsay Cote. 59 nidaso-bibōnezinan. Niwīdji Anishinābemag nidiji gikenimigog “Waaba Benesii Ninii” Wābi Animikī Bineshīj Ininī. Nigī bi nita ādisōke megwādj mawadji ajā 40 daso bibōn. Nigī mawadjitōn gikendamowin kāwin eta niwīdjiwaganikāg ashidj gikinō’amāgedjig, kaye dash mane kīje ayāg. Mane ajā kī ishkwatawag egī ijāwādj agamig ajogwan. Nigī ashidj mīkidān ajā 35 daso bibōn gidji gikendamān ashidj e nōswadamān Anishinābe kā iji bagosendjigedj. Mīdash i’imā mawadji nidanike ādisōkān wedjiseg. Kā ako beshog bibōg, nidikwem ashidj nīn nigī babāmādizimin nopiming kabeshinānikāg, imā nigī gikendamin nopiming mashkikīn. Mī imā e’ji mashkikīkeyāg gidji madanaweyāg. “Anang Ininī Ōmīnigowin” kāwīn eta gikinō’amāgewisinon kaye dash Anishinābe ōmīkan odinadjimotawin banima kakina kī iji bimoseyeg gidji mikameg aweneniwiyeg ashidj awenen ke inendagoziyeg. Kijadjitōn bimādiz-iwin ashidj bimādizidjig. Niseyensag kaye nimisensag, Mīgwech. Mīgwech.

ANANGININĪ ŌMĪGIWEWIN

Anangininī kī wasabi gidji wābadag e wāse miskwag, ami ozāwāndeg e nitam waseyāg, e sagabidj ishk-wademig ōbināshkawigamig. Kī nīwogwanishi ashidj nīwotibikishi i’imā mayegwendagwani e’ji ayādj ashidj kī gwīnawendam mega kāwin kī ijiwebizosī kā kī iji wīdamāganiwedj. Megwa makade’ewin, kī ijināgozi gidji ijādj Moshom ōbināshkawigamig i’ima dash kī inendagozi gidji mīnaganiwedj mīgiwewin. Koni kaye kā kī ināganiwedj.

“Nigī gīkidjinan ashidj nigī bakade eta,” oshkabewiz kī inidizo, wīkwe ōwābōwanikāg.

Kī inendam: “Ān ke dodaman gidji wīdamawigwag kodayag nigī bi akwamodjiwe omā kā’n dash nigī oditinisīn kegon. Niga bāpiyigo.”

O’o bejig makwendamowin kī wī mawi. Kāwin ōgī gikendasīn ke inenimodj. E’ehn, kī nishkadizi, mawadji dash kī wīsigi’igo mega kī wawīndamaganiwe kāwin dash kī mīkosesinon. Oshkabewiz ōgī dōdān kā iji kashkitodj. Ōgī bagidanān ōnāsemāman apīch

kā ijināgozidj ashidj kī gichi bagosendjige minigik kā
iji gashkitodj.

Oshkabewiz ōgī gikendān beshodj ijināgwan
ōgikinō'amāgedjin gidji bi nadjiwini godjin gidji
gīwewinādjin ōdenasikāg gidji ishka bakadewidizodj.
“Wegonen ke inag Nigije Ayā,” oshkabewiz kī inendam.

“Nida gashki ginawishkamā nida ina egī mino
makadekeyān ashidj gidji ani magodj dibadjimoyān.”

Mīdash, Anangininī ōgī gikendan a'aw
ōgikinō'amāgedjin gidji gikendag deshwādj ega
gweyāki dibadjimodj. Oshkabewiz kī eta gashki nepi-
dji'inabi e'ji she'igisag ōbināshkawigamig gidji bagi-
dinag ōmamadonendjigan gidji madjīyāsīnag apīch
ako kā ijiwebigoban bimādiziwin. Apīch ako ega kā
sanagokoban. Apīch ako minowāzowin ashidj odami-
nowin e minogobanīn ashidj nanadawi e'kidomagag
bimādiziwin, kā'n makwendjigadesinobanīn.

“Kisōngendam awiyag kechi oshkinigidj,” kī deb-
wewidam awiyag Anangininī ōbināshkawigamig.

Mīdash apīch oshkabewiz bidjīnag gikendag awi-
yagon e daji abindjin e'ji bīndigenaniwag ōwenibik e'ji
dajikedj. “Awe....Aweneniwiyin ādī wedoseyin?” kī
ikido oshkabewiz.

Anangininī bidjīnag ōbiziskabamān ini shomisan
abita adizi ōdijinawān, kinwadabe, ōdakobidōn ōmīnisis
gidji okwopidenig. Pejigwan inikonawe Anangininī ke
wīn. Ojawashka abakwanīgidase ashidj ōbizikān e
anwatanig ajiganeyābī bīzikawan e shibigwe'āndenig.
Kā'n abidjī mayegināgozisī.

“Kāwīn nōngom baziskendjigadesinon.” Kī bekadwewidam bīwode.

“Kechi inendagwag nōngom kā ijāyīn anangog kī ishkwase. E pīchi nōngom kīgī mīka’ān giwawindamagewin.”

“Kā’n madān nigī ōditinisīn nimīnigowin.” Kī nakwetam Ananginīnī. “Nigī ijināgoz gidji bījāyān omā gidji bīdōyān mīgiwewin ke minigwa awiyagog. Nigī ijināgoz gidji wābadamān ijinamowin koni kaye gidji wejibabadamān koni kodag kegon.” Kī ikido e gashkendamendag mīna.

“Ninisidotān,” kī ikido bīwode, e beshakogadenodj e mi joshko bīndigedj bināshkawigamigong. Kī anike ikido:

“Mī sa gidinendān kīgī wawejimigo Manidōwinag gi Mishomisag kā’n ōgī mīkwe mino dodasīnāwā kā kī iji dibadjimowigoyin gidanawendaganag.”

“Kā’n ina kida inendasīn ke gin! Nigī bakade ashidj kawadjinan nīwogwan omā kā’n dash nigī odji wābadasīn kegon gidji inenimoyān.”

Ikido Ananginīnī e kwīnawitāgozidj.

Pīwode wenibik kī gāshkigwākone mīdash kī ikido, “Kīshpin wīdamowininān kā’n mamakadj ijināgozisīwag Manidōg gidji dinatamāgoyin koni kodag awiyag ka’n kaye mamakadj inendagozisīwag gidji iji ijichigewādj!”

Ananginīnī ōgī goshkodjabiman bīwoden mīdash kī ishpiibi. “Mī banima mega. Mī e dodamowādj. Kā’n ina ijināgozisīwag gidji anokītagewādj?”

“Anokītage? Kī ikido bīwode. Kā’n ōdanokītasīwāwān awiyagon mīgodj eta Gichi Manidōn. Mī ejiwebak mī kā bi ijiwebak ajā kinwej.”

“Nigī inendān...”

“Kigī waninendam.” Kī ikido bīwode. “Kigī kīshponenendān wanitamowin. Wegodogwen kīn dibinawe koni kaye kodagiyag.”

Pināshkawigamig kī odji bekadendagwan mamaj beshodj bineshījag eta madwe debwewidamog ōgijebā nigamowiniwān. Mīdash bīwode kā mād-jīwedj mīnawādj. “Weshkad gidanawendaganag kī bījāwagoban omā e na’itamowagobanen. Ka’n kī bagosendjigesīwag wegonen ke ijiwebak.” Kī ikido bīwode e bekadawedj, ashodji dash: “Kī bījāwag eta gidji bagidanenimidizōwādj ondje Gichi Manidō ōzāgi’idiwin.”

“Kā’n ina kī kagwedwesīwag mīnigowin?” Kī ikido oshkabewiz.

“Kā’n kī iji inādizisīwag. Kī bījāwag eta gidji mīgwechiwenimāwādjjin Kije Manidōn kā kī mīnigowādjjin.”

“Ān dash Manidō Inozowinikewinan ashidj mīnigowin Manidōkewin ashidj kakina ono?” ashodjiwe Anangininī, neshkam e kwīnawendag awashamej.

“Ini mīnigowinan, kā ijinikādaminan, kāwīn eta mīnigosīwinan. Mī ono awiyag ōdinatawin mīdash o’o mīkimowin ōbimiwewidōn gichi ijichigewin,” Kī ikido bīwode.

Oshkabewiz kī opime jōshkodadjimo bināshkawigamig, e mi wīkōdabīdj ōwābōwān odakanag. Anangininī

ōgī dajwegisidōn mashkīgokamigokāg mīdash kā iji bimākoshidj, kī inakoshin bīwodekāg e daji saginab-indjin ōbināshkawigamig.

“Kīshpin ega mīgiwewinan apitendagogan, ān dash wendji ayayān omā?”

“Kīn eta kiga gashki nakwetān o’o gagwedwewin,” kī ikido bīwode.”

E mikwe ayādji mashkīgokāg, kī anike ikido: “Kidinenimonan ina ajā gidijināgoz gidji odapini-man gichi apitendagoziwin gidji manegadjitoyin kidanawendagonag ōmino bimādiziwiniwā koni kaye na kigī bījā omā gidji oditini-man kegon ke makodaman, gidji apītendizowenimigoyin giwīdjiwaganag ashidj kodagiyag kā gagwe gichi inenimidwag. Kigikendān, gidji ishpi apitenimidizoyin nigoding koni kaye nījining.”

Oshkabewiz kā’ n kī ikidosī wenibik ozam mega ōgī gikendān bīwode e kī samishkag kegoni ega e gikendag. Anangininī ajā ōgī gikendān ānwendji ega Manidōg kī odisigondjin. Ōgī gikendanāwā anodj wendji kī bījādji. Ōgī gikendanāwā ega gweyak kī iji inendamisī.

Anangininī kī madji mawi kī anamigabwi bīwodon. Megwa e daji mokwadjabidj oshkabewiz kī animwe. “Kidebwe bīwode, nigī nadawendān mīnigowin nawadj gidji mishag dash kakina niwīdjiwaganag. Konima kida gashki ikidonan nigī wī magi shawendagozinan Gichi Mashkikī.”

“Kā ikidoyān, gichi mīnigowin banima gichi bagidinendjigewin ashidj gichi apitendjigewin.” Kī nakwewe bīwode.

“Anish...Anish dash, ajā, wegonen ke kīwewidoyān.”
Mawi oshkabewiz.

“Kakina kodagiyag kā nagidamowādj omā.” Kī nakwetam bīwode e bekadawedj.

“Awegodowen dash i’i?”

“Pimādiziwin!” kī ikido bīwode, “Mī eta e’ji bagidinaganiwedj awiyag gidji madjīdodj omā, bimādiziwin.”

“Ān dash apwagan gibimwewidonanag ashidj kaye gichitwawidjig kā bimwewidowādj ini gashkipidjiginan ashidj kā Manidōkewādj?” kī gagwedwe oshkabewiz, neshkam e ani kwīnawendag.

Pīwode kī bazigwī kā iji abidj emi ijādj kā iji mitigowag. Kī ikido:

“Wegonen wābadaman waka’ī kīnikāg?”

Anangininī kī ayenabi mīdash teshwa kī nakwetam: “Mitigog ashidj asinīg.”

“E’ehn, mitigog ashidj asinīg. Anish nawadj awashamej inendagoziwag. Kakina ōdjichakoshiwag, ashidj inendagoziwag ke inabadizowādj. Kakina kegon omā akī kā ijinikādaman abadan.”

“Mīdash i’i?”

“Kidji abadjitodj Kije Manidō ōnadawendamowin, madān,” kī ikido bīwode, e bāpigwenimādjin oshkabewizin.

Kī mi ijā oshkabewizikāg kā iji bimākoshindjin kī bagidabi opime wīnikāg, teshwādj ikido: “Mī dash wendji mīna gijigabadameg nitam kagwedwewin... Ānwendji ayāyin omā?”

Ananginiñ kā'n ōgī gashki nakwetāsīn, ozam mega kī shagwendam kā'n dash kaye kodag ke odapinag. “Kā'n nigikendasīn,” eta kī gashki ikido.

“Tebwewin,” kī ikido pīwode, ashodj ikido: “Mīdash i'i, nidoshki wīdjīwagan, mī mawadji mino nakwetamowin ke gashki mīnijiyin nōngom apīch inakamigiziwin.”

“Pīwode ōgī ino'ān ōdinō'igendjān nenawi ōwīyaw-ikāg, ōdinān “Kidabasendamowin ashidj wedani nakwetamowin kā kagwedweyān kī bi gīwe kā iji dibendagoziyin.”

Ananginiñ kā'n ōgī nisidotāsīn kī dash gagwedwe ōgagwedwewin misawādj: “Ān dash i'imā i'i?”

“Tabishkōdjigan,” kī ikido bīwode, ashidj dash kaye: “Ashodj kaye, kidanizinan omā anisha. Mīdash wendji minoseyin mekwendaman kakina gegon.”

Oshkabewiz kī ishpibi mīdash kī madji gwekweki-shkā agwadjīng ōbināshkawigamig mamadonendam wegonen ke gagwedweyān mīna. Kā gī makwendag eta: “Āndash ajā ke dodamān?”

“Kigikendān ke dodaman,” ikido bīwode, e nepidji gījigabamādjīn Ananginiñj.

“Mīgwechiwenam Gije Manigō!” kī ikido oshkabewiz.

“E'ehn, mī o'odī inendamowin ashidj kakina mīgi-wewinan, kā ijinikadaman, kada bīdjise. Kāwin kada bi ijisesinon kā iji inendaman. Kada bi ijise misawādj.”

Oshkabewiz kī ani gichi inendam kā'n dash kī wabade'iwesī ōgī nda wīdabimān bīwoden. “Ānapīch? Nidikid, ke bījāmagag chibwamashi na mādājāyān?”

“Kije Manidō eta gashki nakwetam. Konima kada bījāmagagan nōngom, wābak, kodag bibōg koni kaye apīch shōmisiwiyin. Apīch kī wābikweyin mayā kōn.”

Anangininī kī gwīnawendam kī daji abi e daji mama-donendag bīwode kā ikidodjin. Pīwode kī asowīgabwi kā iji abidj oshkabewiz ōgī taginan oditaminikāg, ikido: “Koni kaye, kā gichi misawendaman, ajā bimādizimagan kīnikāg.”

Pīwode kī bazigwī kā iji abidj kī ininidjīno oshkabewizikāg.

Anangininī kī ishpinikeno bīwodekāg gidji wīdōkā-godjin gidji bizigwīdjīn. Kī daji nījogabwiwāg kinwej kī inendagwan Anangininī kī gagwedwe: “Wegonen dash ajā?”

Pīwode kī anigwabi oshkabewizikāg kī nakwetam: “Mīsa, nitam ke ijiseg, kiga bi nadjawanigog kā'n ajā kinwej, sagakinason, eshwa gidji mādājāyīn apīch tagoshinowādj.”

“Mino inendamowin,” kī ikido oshkabewiz, Anangininī wībadj kī tadatibī bīndige ōbināshkaw-igamises gidji sagakinasodj. Kā'n kinwej ōgī tajikisīn gidji mawadjitodjin ōde'īman. Apīch kā ishkwātādj, kī sagikweno mīdash kī gagwedwe. “Ki bi nisamodjiwe na kegīn? Kada minwāshin. Nigikinō'amāgedjig ōga minwendān nagishkagoyin.”

“Ajā nigikenimā!” midwewetagozi kakina tedaba wīnikāg.

Oshkabewiz kī kwīnawi inendam, kā'n ajā
ōwābamāsīn nigodji bīwoden.

Megwadje daji ayenabidj bīwoden ōgikinō'amāged-
jig kī bi sagakwa e'ji mitigowag, kā'n wasag bināsh-
kawigamigog, kagwedwe: "Gimino ayā, Anangininī?"

Oshkabewiz, keyābadj ayenabi omā ashidj wedī, kī
gashki nakwetam: "Kā'n mayā nigikendasīn."

Anangininī ōgikinō'amāgedjig kī ijigabwi nīgān osh-
kabewizikāg ōgī gijigabamān oshkabewiz ōwīgwakāg
kī bāpīkweno. "Pījān, magoshan kīgī ojitimago."

Anangininī kī madjiwe: "Kiwī dibadjimotawin kā
ijjwebak..."

"Shhhh... Kā ijjwebak omā gidibendān kīn eta."

Anangininī ōgikinō'amāgedjig kī bāpīgweno kī
ishkwa adjimo megwe e 'kidodj: "E gashki ikidoyān
kīgī mīnigo gichi mīnigowin."